

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. I. Amor in hostes, figuris priscis explicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Nam. 7.
1. Reg. 18.

Josue 10.

Jud. 15.
Jud. 16.

Ex ere susus ANGVIS.
Te propter alter JONATHAS,
Cum baltheo pharetram,
Tunicamque & arcus exiit,
Et induit Davidem.
XXXII.
Te propter alter JOSVE
Solis sicut quadrigam,
Donec superbi cornua
Contunderentur Orci.
Te propter iste mystica
Rotavit arma SAMSON;
MULTOQUE PLVRES MORTVVS
QVAM VIVVS INTEREMIT.

XXXIII.
Iacet tamen sub stragibus
Et ipse cum columnis,
Collapsus inter funera
Molis Dagoniana.
Eheu! ruinis obrutum
Quis extrahet cadaver?
Nos gloriosum figimus
Hoc carmen ad sepulchrum.
XXXIV.
VIATOR. HEIC. SCITO. DEVM.
HOMINEM. IACEREM. VIXIT.
SEX. LVSTRA. MENSES. QVATVOR.
POST. TRIDVVM. RESVRGET.
SAMSONEM. ADORA. ET. AMBVA.

Deliciarum gentis humana partis secunda finis.

DELICIARVM GENTIS HVMANÆ

PARS III.

CHRISTVS IESVS
RESVRGENS

CAPVT PRIMVM

B dant morientis Christi diuinitissima pronuntiata. Ord-
mur a primo.

Prima Christi morientis cygnea modulatio:
Pater dimitte illis, non enim sciunt
quid faciunt.

S. I. Amor in hostes figuris priscis explicatur.

2. 2. Reg.
esp. 23. v. 1.
b Gen. 1. 49.
vers. 1.
c De cygni
cantis hac
habes Elia-
nus: Quid
musica vel
cantu possit
cygnus, non
habeo quod
affirmem.
Veteres ta-
men persua-
sum sibi ha-
buerunt, cy-
gnæa modu-
latione de-
cantat. Mox
David, egregius
Psaltes Israël.
Suprema dicta,
quæ Ju-
dæorum Rex in
cruce protulit,
non epilogus tantum,
sed epitome ac
compendium sunt
omnium Christi
concionum. Ideo
suggestum tam
sublimem hic
oratorum opti-
mum conscendit,
ut ab orbe
audiretur uni-
uerso.
Jacob moriturus
filios suos
convocans,
Congregamini,
ait, ut annuntiem,
quæ ventura
sunt vobis in
diebus novissi-
mis. Congregamini
& audite filii
Jacob, audite
Israhel patrem
vestrum b. Haud
aliter invitans
nos Christus,
Congregamini,
ait, & audite
filii patrem
vestrum. Congre-
gamini, ut non
corpore solum,
sed & animo
presentes si-
mus, nec audiamus
tantum, quæ
moriurus pater
dictaverit, sed
& retineamus.
Hæc autem
septem Domini
effata in cruce,
non male, putem,
cantiones, seu
modulationes
cygneas appella-
bimus. An cygni
cantant morituri,
fusa questionis
est, nec in rem
nostram adeo
fructuosa c. Can-
didissimus
noster cygnus
innocentissimus
Jesvs, eos
nobis modulos
in suo funere
præcavit, quos
aeternâ &
jugi memoriâ
veneremur d. Numquam
animo exci-

Ex David moriturus concionatur Salomoni, Christus orbi, sed differentiâ ingenti. David tamen iervus supremi Regis lecto regio decumbebat, Christus Dominus in infami trabe pendebar, crux ci cathedra fuit, è quâ doceret quos redimeret. De Davide fasti Regum a ita loquuntur: Hæc sunt verba novissima, quæ dixit David, egregius Psaltes Israël. Suprema dicta, quæ Judæorum Rex in cruce protulit, non epilogus tantum, sed epitome ac compendium sunt omnium Christi concionum. Ideo suggestum tam sublimem hic oratorum optimus conscendit, ut ab orbe audiretur universo.

illius, non enim sciunt quid faciunt. Bernardus hæc expendens: Videre nunc, inquit, opera Domini, quæ posuit prodigia super terram. Flagellis cæsus est, spinis coronatus, clavus confixus, affixus patibulo, opprobriis saturatus. Omnium tamen dolorum inmemor, ignosce, ait, illis. Hinc multa miserie corporis, hinc multa misericordie cordis. Mira res. Ille clamat, Ignosce, Iudei, Crucifige. O Charitas patiens, sed & compatiens. Charitas patiens est, sufficit. Charitas benigna est, cumulus est. Noli vinci à malo, Charitas abundans, sed vince in bono malum, superabundans est. Quomodo potabis, Domine, desiderantes te torrente voluptatis tue, qui sic perfundis crucifigentes te vultu misericordie tue? Recordare Domine, quantis te injuriis affecerint in horto, in Annæ & Caiphæ domo, in Herodis palatio, in pratorio Pilati. Num hæc omnia jam abolita? Dixerat in cenâ pridianâ Christus: Mandatum novum do vobis. Jam in cruce promulgat: Exemplum novum do vobis. Verè novum. Nam Noëmus à filio irritus, Maledictus, ajebat, Chanaan, servus servorum erit fratribus suis. Elias à principe quinquagenario verbis non adeo suavibus descendere iussus, Descendat ignis de celo, inquit, & devoret te, & quinquaginta tuos. Exemplo factum. Elisæus miri convitio calvus à pueris appellatus, Maledixit eis in nomine Domini, egresq; sunt duo viri de saltu, & lacerarunt ex eis quadraginta duos pueros. Cùm Zæcharias Jojadhæ filius lapidaretur, Videat Dominus, inquit, & requirat. Cùm Jacobus & Joannes velut divitiores designatores à Samaritanis hospicio excluderentur, Dimittite nos, inquit, vis dicimus ut ignis descendat de celo, & consumat illos: O boni, mandatu novum, Exemplum novum dat nobis Magister noster: Pater, dimitte illis. Nullus hic ignis, nulli urbi, nulla fulmina, sed venia & misericordia. Anselmus

Anselmus hæc secum agitans, Christus, ait, in cruce le-
vatur, irridetur, blasphematur, & ecce dicit, Ignosce. O verbum
magna patientia! Vitam procurat iis, à quibus occiditur. At-
que si quis Christum interroget, quid in cruce agat, re-
spondentem audiet: Pro eo ut me diligerent, detrahebant
mibi, ego autem orabam. Jubal & Tubalcain Lamechi fi-
lii, fratres germani, ille organo & citharâ canentium pater,
iste malleator & faber in cuncta opera æris & ferri. De his,
ajunt Hebræi, artem canendi Jubal invenisse à modu-
lato fabricorum percussu & sonitu, fabros autem canendi
arte plurimum adjuutos. Sic alter alteri commodavit.
Christus cygneæ cantionis auctor, Jubal peritissimus,
ita canit: Exemplum novum do vobis. Pater ignosce, di-
mitte illis. Hanc artem invenit apud malleatores, fabros,
calumniatores gravissimos, quos tamen hoc cantu suo,
Ignosce, dimitte, nimium quantum juvit.

Cum summus Pontifex ingrederetur sanctuarium,
tintinnabula aurea ad oram sacræ vestis appensa sonum
edebant, monebantque peragendi aut peracti jam offi-
cii. Christo Pontifice summo in sancta sanctorum in-
gressuro campanulæ auræ sunt auditæ: Dimitte, Ignosce.
Hæc musica ita superis placuit, ut noxas orbis aboleve-
rit: clamores Sodomorum summè Deo displicuerunt,
summè placuit hic clamor filii Dei.

De Davide citharædo hæc Regum fasti memorant:
Quandocumque Spiritus Domini malus arripiebat Saul, Da-
vid tollebat citharam, & percutiebat manu suâ, & refocilla-
batur Saul, & levius habebat: recedebat enim ab eo spiritus
malus. Ego David noster psalter egregius, citharædus
optimus, quàm chordas habeat intentas, artus ad cru-
cem distentos! Vix autem fidibus cepit canere, mox
dæmonem fugavit à latrone. Omnem cygneæ cantionis
suavitatem superavit.

§. II. Virtus longè nobilissima, hosti benefacere.

Hic questio sit de Abrahamo & Davide progeni-
toribus Christi, uter magis arduum opus patrârit,
& generosius seipsum vicerit. An scilicet Abraham, qui
non pepercit filio, an verò David qui pepercit Sauli ca-
pitale inimico. In eam rem Rupertus: Docet ratio, in-
quit, non multo minoris fuisse meriti, propter Deum
pepercisse inimico, quàm non pepercisse unigenito fi-
lio. Cerum videtur, minus esse miraculi, Abrahamum
Dei jussu voluisse scire in filium, quàm Davidem san-
cto affectu scire noluisse in hostem Saulem. Uterque
hoc tali factio promeritus est, Christo jungi cognatione,
& David quidem propinquiore. Benignitas in hostes,
certa filiorum Dei nota, quam summè horret diabolus,
vix enim alia virtus est ulla, quâ filii Dei magis patris-
sent. Eximie hæc de re Chryostomus: Hæc itaque repu-
tans, inquit, illi fias pro tuis viribus similis. Te jam talem esse
diabolus ne contra quidem respicere poterit. Regiam enim
impressionem novit, Christi novit arma, quibus fuit superatus.
Que verò sunt hæc? Benignitas & mansuetudo. Hæc à se di-
cta Chryostomus rationibus firmans: 1. Cogita, in-
quit, quantum sis reus, & non tantum ad eorum, qui te af-
fecerunt injuriâ, dimissionem non retrocedes, verum & curres
ad eos qui te contristaverunt, ut tibi sit dimissionis occasio, ut
priorum invenias malorum lenimen. 2. Gentilium filii ni-
hil expectantes, in hoc plerumque philosophati sunt, & tu cum
tali spe migraturus retraheris & torpes? 3. Et quod tempus
facit, hoc propter Dei legem ante tempus facere non sustines, &
sine mercede potius quàm cum mercede vis tibi vitium extin-
gui? Nec enim si per tempus hoc tibi fiat, erit tibi quidquam
amplius, verum & multa potius poena, quoniam quod tempus
efficit, hoc facere Dei lex non persuasit. 4. Si verò dicis, quod
excandescis tuæ recordatus contumeliæ: reminiscere si quid bo-
ni collatum tibi fuit ab eo qui contristavit, & quod tu malis
aliis afficisti. Male tibi dicit, & te confudit: cogita quid aliis
tu quoque dixisti. Quomodo veniam igitur assequeris, quam
aliis non concessisti? 5. Vis discere quantum mali sis, malo-

Tou. II.

rum meminisse, & qualiter hoc maxime Deum irrat? si his
qui à Deo justè puniuntur, non insultare, sed potius oportet mi-
sereri, multo magis eorum qui contra nos peccarunt. 6. Quid
tibi inimicum habes, & non erubescis? Nonne satis est nobis
diabolus, quod & consanguineos superducimus? Quid itaque
furentes imitatur, aliter alterum corrodentes, propriam im-
pugnantes carnem? 7. Audi certe, quantum & in veteri Te-
stamento fuerit de hujusmodi sermo. Quæ mala reminiscendum
in mortem. Homo homini iram servat, & à Deo querit sani-
tatem? Injuriam reminisci, est anima nequitiam medicantis.
At male passus es? At nunquam cum tanto, quanto temer-
ipsum afficere malo, servans injuria recordationem.

Has Chryostomi nobilissimas rationes ab iis accu-
ratè velim expendi, qui æternas coquant iras, vindica-
tionem spirant perpetuam. Jusserat Christus colapho
in genam dextram impacto, obvertendam percussori
& alteram; & pallium auferenti concedendam & tuni-
cam. Harum legum suarum observantissimus, flagris &
spinis jam vulneratus, totum corpus cruci obtulit, nec legum sua-
rum, nec pallium, nec togam suis carnificibus sub-
traxit, iis insuper & inimicis omnibus veniam rogavit.
Quod Arnoldus Carnotensis ponderans, Scipsum, in-
quit, intrâ regulas suas concludens, voluit ut à Capite
forma patientiæ prodiret in membra. Raræ laudis est
illud in homine: superavit seipsum. Elogium charitatis
à Christo habemus istud, Majorem hæc dilectionem nemo
habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Hæc di-
lectioni Christus vim immensam addens, Pater, inquit,
dimitte illis: Jam ego morior non pro Matre tantum
aut discipulis, benefactoribus; non solum pro Nicode-
mo, Josepho, Magdalena, Martha, ceteris amicis, sed
pro his ipsis, qui me linguis & manibus crucifixerunt.
Liceat dicere, superavit seipsum. Hinc religiosus ille ac
disertus scriptor: Dubitatio mihi est, inquit, an in acerbi-
mâ Jesu Christi passione quidquam illustrius fuerit, merito-
rum magis, Deoque Patri acceptabilis hæc admirabili mise-
ricordiâ, quâ in suos carnifices, dum in cruce penderet, usus est.
Non eos fulmine, quo digni erant, percussit, non terra biatu ab-
sorpsit, sed hæc omnia indulsit, Patremque ut iis ignosceret, ro-
gavit, cujus jam fortassis fulmen, quo erant perdendi, prepara-
tum vidit. Et quod admirabilis, immanissimorum hominum
illorum scelera excusavit, eos per ignorantiam peccasse affir-
mans: Nesciunt quid faciunt. Superavit seipsum.

David interrogans: Vbi sunt misericordie tuæ antiquæ Ps. 88. v. 50.
Domine? Vertamus & interrogemus: Ubi sunt iræ tuæ
antiquæ? Ubi aqua, ignis, gladius, quæ rot centena aut
millena millia hominum devorant? Jam ille ipse Do-
minus obliviscitur sui ipsius, Matris, discipuli, amico-
rum, piarum matronarum, & causam agit hostium.
Ter orat in horto, & non auditur: Hic semel pro hosti-
bus preces allegavit; Et exauditus est pro sua reverentiâ.
Hinc patiens latro, respiciens centurio, spectatorum
plurimi tundendo pectora reverfi. Pro seipso Christus
orat, sed eâ lege, si vis, si possibile est, Verum amen non
mea voluntas fiat: omnia conditione orat pro hostibus:
Dimitte illis. In sui causâ tot testimoniis accusatus ante
judices Caipham, Herodem, Pontium silet; ante tribu-
nal crucis, cum, scelus ipsum, Judæos accusaret, pro reis
loquitur, fidelissimus eorum advocatus. Domine, ubi
sunt iræ tuæ antiquæ? Hoc unum responsi accipimus:
Mandatum novum, Exemplum novum do vobis. Nunc im-
mutata rerum facies, longè nunc alia quàm olim ratio
est. In lege præcâ trium Hebræorum juvenum succen-
sa fornax aperitur, sed excussis flammis conflagent mi-
nistri. In lege novâ carcer Pauli & Silæ Philippis pan-
ditur, sed custos carceris convertitur. Mandatum &
exemplum novum nobis præbetur. Quod Isaac uti
prodigium amoris singulariter commendat, Et pro Isaiæ c. 53.
transgressoribus rogavit. Sed singulas hujus orationis vo-
culas expendamus.

LI

§. III. Pre-